

Takayusus arterit

Takayusus arterit är en kronisk sjukdom som innebär att blodkärlsväggarna blir inflammerade. Sjukdomen drabbar stora artärer som stora kroppspulsådern och dess förgreningar. Inflammationen gör att det blir förträngningar i blodkärlen och ibland totalt stopp. Det försämrar cirkulationen och kan leda till smärtor i armarna, hjärtinfarkt och stroke.

Takayusus arterit är inte ärftlig. Sjukdomen finns hos 5 personer per miljon invånare, vilket motsvarar ungefär 50 personer i Sverige.

SYM TOM

Sjukdomen börjar oftast i vuxen ålder men finns också hos barn. Hos äldre personer kan den vara svår att skilja från andra sjukdomar med inflammationer i kärlväggarna.

Personer med Takayusus arterit har oftast kärlförträngningar i stora kroppspulsådern, i aortabågen nedanför hjärtat och i kärlen som går från aorta till armarna och hjärnan. Förträngningarna stör cirkulationen och kan leda till smärta i armarna, hjärtinfarkt och stroke.

Pågående inflammationer ger symtom som lätt feber, trötthet och smärta över inflammerade blodkärl på halsen. Andra symtom är huvudvärk, värk i leder och muskler, nattliga svettningar och viktninggång.

En del får övergående korta attacker med yrsel (TIA) och synstörningar som beror på minskad blodtillförsel till hjärnan. Andra tecken på Takayusus arterit är svag puls i armarna, bleka och kalla händer och olika blodtryck i vänster och höger arm. Skillnaderna i blodtryck beror på lokala förträngningar i kärlen.

Sjukdomen kommer ofta i skov, vilket innebär återkommande perioder med pågående inflammationer. Däremellan har personer med sjukdomen lindriga symtom eller inga symtom alls. Sjukdomen behöver inte påverka möjligheten att leva ett aktivt liv.

ORSAK

Orsaken till Takayusus arterit är inte känd. Symtomen beror på inflammationerna i kärlväggarna som är en följd av en reaktion i immunsystemet.

BEHANDLING

Symtomen kan oftast lindras med läkemedelsbehandling. Pågående inflammationer behandlas med kortison.

En låg dos acetylsalicylsyra kan användas som förebyggande behandling för att minska risken för blodpropp. Av samma anledning bör personer med sjukdomen undvika att röka. Om hjärnan och hjärtat riskerar att skadas kan det bli aktuellt med kärlkirurgisk operation eller ballongvidgning.

RESURSER PÅ RIKS- OCH REGIONNIVÅ

Takayusus arterit kan behandlas vid läns- och region-sjukhusen.

Vid universitetssjukhusen finns Centrum för sällsynta diagnoser (CSD) som kan ge vägledning och information om ovanliga sjukdomar och syndrom.

SAMHÄLLETS STÖDINSATSER

Barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar kan få olika typer av stöd och insatser. Mer information om samhällets stöd finns att läsa i Socialstyrelsens kunskapsdatabas om sällsynta hälsotillstånd under ”Samhällets stödinsatser”.

INTRESSEORGANISATIONER

Reumatikerförbundet

Riksförbundet Sällsynta diagnoser

LÄS MER

Det här är en kort sammanfattning av texten om Takayusus arterit som finns i Socialstyrelsens kunskapsdatabas om sällsynta hälsotillstånd.

Informationscentrum för sällsynta hälsotillstånd

Informationscentrum för sällsynta hälsotillstånd vid Ågrenska har i uppdrag av Socialstyrelsen att producera texterna som publiceras i kunskapsdatabasen för sällsynta hälsotillstånd.

E-post: sallsyntahalsotillstand@agrenska.se

Texten om det sällsynta hälsotillståndet är reviderad maj 2018.